

til Private; men det er kun udtalt af Folk, som ikke ere practiske Landmænd. Jeg troer, at alle practiske Landmænd ere enige om, at det er nødvendigt, at Bestyrelsen ordnes saaledes, som vi have tilladt os at foreslaae. Det kan være ganske rigtigt, da der er Tvivl om, hvorvidt det vil gaae med Loven, da der, som Loven nu foreligger, er kommen ind i den, at den kun skal gjælde som et Forsøg, og jeg kan ikke have Noget imod at stemme for, at man vil forsøge det paa et bestemt Aaremaal, om det kan gaae; thi vi ere af den Overbeviisning, at det vil gaae godt, og gaaer det ikke godt, kan jo Ingen ønske, at det skal fortsættes. Men, for at et saadant Forsøg virkelig kan bringe det til en klar og sikker Erfaring, maa Loven efter vor Overbeviisning ikke komme ud, som den foreligger os, men derimod med vore Ændringsforslag. Naar man vil gjøre Forsøg, maa man ikke lægge Hindringer tvæten for, at Forsøget kan lykkes, og, da vi antage, at Paragrapherne, som de foreligge, ville hæmme Forsøget, have vi tilladt os den foreslaaede Ændring. Det er ganske klart, at, naar jeg siger, at jeg har et Par Heste, som med den eller den Bogn og det eller det Læs kan tilbagelægge et Stykke Vei i en vis kort Tid, og saa en Anden, der er af den modsatte Mening, siger, at det kunne de ikke, saa søger man jo at komme til et Resultat ved at gjøre et Forsøg. Men i saa Fald er det naturligtvis Meningen, at jeg vil have een Rudst til at kjøre Hestene, og, naar derfor min Modstander siger: „Nei, det var ikke min Mening, jeg vil have to Rudste paa Bukken, den ene skal holde i den ene Tømme og den anden i den anden, lader os saa see, om det kan lade sig gjøre, naar Hver af dem trækker til sin Side“, — da forekommer det mig virkelig ganske naturligt, at med en Bestemmelse som den sidstnævnte vilde Forsøget ikke kunne lykkes. Og saaledes ogsaa her, naar to Mænd skulle styre Tingen, vil Forsøget ikke kunne lykkes, men det kunde da meget let hændte, at der opstod Uenighed imellem dem, som den ærede Ordfører har bemærket, og det Slags Uenighed har man Erfaring for pleier at gaae ud over Dyrene og ikke over Personerne. Saaledes seer man ofte blandt Hesteyndere,

at En kan have anskaffet en dyr og fortrinlig Hingst, som han ynder, medens en Anden ikke liden den, og anvendes dette paa det foreliggende Tilfælde, kunde der let komme en saadan Modarbejden mellem de tvende Bestyreres Planer, at Sagen derved kunde lide betydeligt. Man har ogsaa sagt, som jeg før tillod mig at yttre, at Staten ikke skulde blande sig i Stutterievæsenet, men jeg troer, at Enhver, som har tænkt over denne Sag, og har nogen praktisk Erfaring, vil indrømme, at Stutterievæsenet ikke kan gaae, naar det alene skal være overladt til sig selv. Vi have den Erfaring for os her i Landet, at naar Staten med Jver og Alvor har taget sig af Stutterievæsenet, saaledes som det i forrige Aarhundrede var Tilfældet, er Hesteavlens bleven bragt til en stor Høide og har endog opnaaet europæisk Berømmelse. Senere har rigtignok Staten været uheldig i sin Bestyrelse deraf, og nu for Tiden er jo hele Stutterievæsenet ødelagt; nu skal det derfor ophjælpes, og saa troer jeg ikke, at det kunde forsvares, om Staten sagde: „Nu, da det er ødelagt, maae I selv see til at hjælpe det op igen“; thi det er ikke saa let for Private at ophjælpe Stutterievæsenet. Enhver vil vist indrømme, at af en god Hingst kan en enkelt Egnns hele Hesteavl's Dphjælpling være afhængig, naar den bliver brugt med Sagkundskab; men naar en privat Mand har en saadan Hingst, kan man dog ikke forlange, at han skal løbe den Risiko at beholde den alene til Fordeel for sine Naboer, og selv om de bestale ham derfor, løber man dog altid den Risiko, at naar der indfinder sig en eller anden fremmed Hesteliebhaber, der byder ham flere tusinde Rbd. for en saadan Hingst, saa sælger han den, og det kan man ikke fortænke ham i, men Hingsten gaaer saa med det Samme ud af Landet; ikke at tale om den Risiko, der kan være for en privat Mand i at en saadan Hest let kan komme til Ulykke og døe. Det er derfor min Mening, at Staten maa have Tilsyn med Hesteavlens, saaledes som det her er foreslaaet. — Man har ogsaa sagt, at vort Stamstutterie er for ubetydeligt, saa at det aldeles ikke kan føre til Noget at have det, at det skulde udvides, gjøres større; men det foreligger ikke her; her foreligger jo et Forslag fra